

[Fischer]

fuld nytte af i dag. Det er min opfattelse, at den klarhed i definitionerne og det menneskesyn, der præger dette lovforslag, afspejler, at der har været lyttet til den omfattende debat, der i de senere år har været ført i Danmark om dette vigtige personlige emne, og at der er fundet en balance, som de fleste vil finde rigtig.

Som noget afgørende i denne sammenhæng vil jeg fremhæve, at den mulige organdonor først og fremmest skal have tilkendegivet sin egen holdning. Der lægges op til, at der bliver gjort en indsats for at gøre folk virkelig bevidste om dette spørgsmål. Har man ikke tilkendegivet noget, er det som nu de nærmeste, der skal afgøre, om de vil give tilladelse til transplantation. Findes der ingen nærmeste at spørge, vil transplantation ikke kunne finde sted. Det samme er tilfældet, hvis afdøde har givet tilladelse og de nærmeste alligevel modsætter sig det.

Det er for mig at se udtryk for en åben linje og et menneskeligt hensyn i forhold til dette dybt personlige spørgsmål og udtryk for, at vi respekterer menneskets frie vilje.

Jeg vil også gerne fremhæve den kendsgerning, at lovforslaget præciserer, at der ikke må foregå videnskabelige forsøg med hjernedøde personer, et emne, der har været fremme i den offentlige debat.

Vi får nu en lovmæssig afklaring, der også vil betyde, at lægerne kommer ud af den grå zone, hvori de hidtil har befundet sig angående den kunstige forlængelse af livet med respirator i de håbløse tilfælde, hvor hjernens funktion uopretteligt er ophørt. Uanset transplantation eller ej vil det efter min opfattelse være en stor lettelse – ikke mindst for de nærmeste, men da også for læger og sygeplejersker – at der kommer en afklaring her. Det er et meget centralt, selvstændigt argument for at gennemføre denne lovgivning.

Men jeg vil da også understrege, at langt de fleste dødsfald som hidtil vil blive kategoriseret som hjertedødsfald, men vi bliver nu sat i stand til at hjælpe mennesker, der befinder sig i en truende helbredsmæssig tilstand, langt bedre end før, og det svarer til, hvad man kan i de øvrige vesteuropæiske lande.

Jeg synes, det er realistisk og ærligt at erkende, at det næppe i overskuelig fremtid vil være muligt at få hele landets befolkning til i levende live at tilkendegive deres holdning til dette

spørgsmål, og sådan et krav om et formelt organtestamente vil kunne begrænse transplantationsmulighederne for meget i for lang tid. Derfor vil de nærmeste også kunne spørges, som det sker i udlandet, men afgørende er det, at der ikke sker noget mod menneskets erklærede vilje.

Margrete Auken (SF):

Vi har i vores folk gammel viden om, at det er noget særligt at have med døende og døde at gøre. At være hos døende er en voldsom oplevelse, og vi ønsker alle, at vi selv og vore nærmeste får lov at dø værdigt og med kærlighed og respekt omkring os og dem.

Vi går naturligt ud fra, at man omgås også døde respektfuldt, og vi føler det afstumpet, hvis der er gået så meget professionalisme i ens adfærd, at denne respekt er væk. Vi har skikke og ritualer, der hjælper os igennem disse overvældende og dramatiske situationer, og selv om meget af vores arvede viden om alt dette er sunket ned under bevidsthedstærsklen hos mange, så er den der ligefuldt.

Nogle af os ville givetvis ønske, at det bare kunne blive ved at være sådan, men samtidig vil vi jo gerne have glæde af, at der også er sket store fremskridt inden for den lægelige behandling. I al korthed må det fastslås, at vejen tilbage er lukket. Vi slipper ikke for at tage stilling til de udfordringer, videnskaben giver os.

Men svært er det, og det kan godt være fristende så bare at lade stå til og prisgive sig en enkel rationalitet: herregud! Død er død, og hvorfor så ikke få mest muligt ud af et lig? Den afdøde kan jo være ligeglad. Vil man gerne have lidt etik ind – og det vil de fleste – er der utallige ædle formål, der stiller sig til rådighed for denne rationalitet.

Umiddelbart virker det enkelt blot at følge, hvad der kommer. Det andet er så svært, kræver så meget af os, og vi er uden hjælp fra gamle skikke og vor kulturs store fortællinger, dér, hvor vi ellers henter hjælp, når vi skal hitte rundt i tilværelsen. Nu skal vi i frygtelig grad og helt forfra klare problemerne selv.

På denne baggrund synes jeg, at vi har grund til at være stolte af os i Danmark. Vi lod os ikke løbe over ende, da presset for at få de hurtige beslutninger satte ind. Vi har givet os tid. Vi har fået lykkelig gang i en folkelig debat. Vi har nedsat et etisk råd, der har brugt megen tid og